

Lovkommentarerne side 14 har også en mere positiv anvisning på, hvad advokater ansat i foreninger må gøre for medlemmerne:

»Den mere begrænsede form for juridisk rådgivning og bistand, som traditionelt har været ydet af ikke-erhvervsdrivende landboforeninger, husmandsforeninger, fagforeninger og lignende som et accessorium til foreningens øvrige serviceydelser over for dennes medlemmer, herunder f.eks. dokumentudfærdigelse, vil dog ikke blive berørt af forslaget. Vinkelskriverloven forbyder dog en egentlig markedsføring af sådanne accessoriske ydelser.«

Det forekommer umuligt at drage nogen principiel grænse imellem den beskrevne »mere begrænsede form« og de former for juridisk service, der ydes af advokater og andre jurister i erhvervsdrivende virksomheder.

Dertil kommer, at det forekommer vanskeligt at drage en relevant, klar grænse imellem foreninger og erhvervsdrivende selskaber. Typisk er ansatte advokater i koncerner placeret i moderselskabet, men det kan meget vel forekomme, at advokaten er placeret i et datterselskab. Hvad er da den teoretiske forskel imellem advokaten, der er ansat i en forening og yder service til foreningens medlemmer/ejere, og på den anden side den advokat, der er ansat i et datterselskab og yder service til selskabets aktionærer og forbundne selskaber!?

For dansk erhvervsliv er der derfor ingen trøst at hente i, at Advokatrådets formand over for mig har nævnt, at man hverken med lovforslaget eller med forslaget om ændring af klientkontovedtægten har tilsigtet at ramme det arbejde, som udføres af advokater ansat i juridiske afdelinger i industri- og andre erhvervsdrivende selskaber.

Justitsministeriet er selv opmærksom på, at dets kommentarer ikke løser problemerne. Kommentarerne på side 14 afsluttes nemlig med, at:

»Afgrænsningen i enkelte tilfælde må i øvrigt overlades til domspraksis, men der bør i tvivlstilfælde lægges vægt på, om rådgivning har været baseret på det særlige tillidsforhold, der er kendetegnende for forholdet mellem en advokat og dennes klienter.«

Denne kommentar er ikke tilstrækkelig retningssgivende. Den peger dog på, at man bør se mere på, *hvem* der ydes service til, end på *hvad*

juridisk service er til enhver tid, og *hvorledes* den udøves.

Det ville skabe tiltrængt afklaring, hvis det i hvert fald af forarbejderne til lovændringen kommer til at fremgå, at en juridisk person ikke anses for at drive advokatvirksomhed i lovens forstand i og med, at der ydes juridisk bistand til tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder som defineret i § 1 i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. I denne som i f.eks. kartelretlig henseende bør koncernforbundne virksomheder betragtes som én virksomhed.

Det er måske dette, der er tænkt på med den netop citerede lovkommentar, men det fremgår i så fald ikke klart nok. Det ideelle vil være at løse dette problem direkte i lovteksten, jf. forslaget nedenfor.

Kommentarerne til lovforslaget (igen side 14) lægger mere vægt på, *hvorledes* den juridiske service er organiseret:

»Afgørende for, om advokatvirksomheden reelt må anses for udøvet af en juridisk person, vil efter en gennemførelse af lovforslaget ikke alene være, om den er udøvet af en advokat, men vil tillige bero på den ramme, hvorunder den juridiske bistand ydes. Er den pågældende advokat således – f.eks. gennem en *instruktionsbeføjelse* fra en juridisk person eller på grund af en juridisk persons finansiering af *virksomhedens kapitalgrundlag* – afhængig af interesser, der er advokatvirksomheden uvedkommende, vil den juridiske person efter lovforslaget drive advokatvirksomhed.«

Afgørende er altså umiddelbart, om advokaten er »afhængig af interesser, der er advokatvirksomheden uvedkommende«. Hvis det er tilfældet, anses advokatvirksomheden ikke for at være udøvet af advokaten, men af det selskab, hvori han er ansat – og det er altså forbudt, medmindre det er et egentligt advokatselskab.

Det interessante er nu, hvornår advokaten må anses for at være »afhængig« af uvedkommende interesser. Den netop ovenfor citerede bemærkning til lovforslaget nævner et par eksempler (med mine understregninger). De er diskutabile og bør i hvert fald afgrænses nærmere.

Det første eksempel går ud på, at advokaten er underkastet en »instruktionsbeføjelse«. Bemærkningen må opfattes således, at hvis advo-